

AORISTUS I
CONIUNCTIVI
ACTIVI

Утворення форм

ОСНОВА
аориста I

ДОВГІ
СПОЛУЧУВАЛЬНІ
ГОЛОСНІ

ЗАКІНЧЕННЯ
ГОЛОВНИХ
ЧАСІВ

ОСНОВА
ПРЕЗЕНСА

СУФІКС -σα-

1. -(σ)-ω

2. -(σ)-ης

3. -(σ)-η

1. -(σ)-ω-μεν

2. -(σ)-η-τε

3. -(σ)-ω-σι(ν)

AORISTUS I CONIUNCTIVI ACTIVI

Modus / Genus		Activum	
Coniunctivus	sg.	1.	παιδεύ-σ-ω
		2.	παιδεύ-σ-ης
		3.	παιδεύ-σ-η
	pl.	1.	παιδεύ-σ-ω-μεν
		2.	παιδεύ-σ-η-τε
		3.	παιδεύ-σ-ωσι(ν)

Різниця між кон'юнктивом презенса і аориста **не часова, а видова:**

- ✓ praesens coniunctivi означає недоконану дію: λέγωμεν *кажімо*,
- ✓ aoristus coniunctivi означає доконану дію: λέξωμεν *скажім*

AORISTUS I

OPTATIVI ACTIVI

Утворення форм

ОСНОВА
аориста I

суфікс -αι-

закінчення
історичних
часів

ОСНОВА
презенса

суфікс -σα-

1. -(σ)-αι-μι

2. -(σ)-αι-ς / -ειας*

3. -(σ)-αι / -ειεν*

1. -(σ)-αι-μεν

2. -(σ)-αι-τε

3. -(σ)-αι-εν / -ειαν*

*εοιήський оптатив

AORISTUS I OPTATIVI ACTIVI

Modus / Genus		Activum	
Optativus	sg.	1.	παιδεύ-σ-αι-μι
		2.	παιδεύ-σ-αι-ς / -ειας
		3.	παιδεύ-σ-αι / -ειεν
	pl.	1.	παιδεύ-σ-αι-μεν
		2.	παιδεύ-σ-αι-τε
		3.	παιδεύ-σ-αι-εν / -ειαν

Різниця між оптативом презенса й аориста **видова або часова**:

- ✓ praesens optativi виражає недоконану дію в теперішньому часі або позачасово: λέγοιμι ἄν я міг би (тепер) казати;
- ✓ aoristus optativi означає недоконану дію в минулому або позачасово: λέξαιμι ἄν я міг би (тоді) сказати

AORISTUS I

IMPERATIVI ACTIVI

Утворення форм

основа
аориста I

закінчення

основа презенса

суфікс -σα-

2. -σ-ον

3. -σ-ά-τω

2. -σ-α-τε

3. -σ-ά-ντων / -σ-ά-τωσαν

AORISTUS I IMPERATIVI ACTIVI

Modus / Genus			Activum
Imperativus	sg.	2.	παίδευ-σ-ον
		3.	παιδευ-σ-ά-τω
	pl.	2.	παιδεύ-σ-α-τε
		3.	παιδευ-σ-ά-ντων / παιδευ-σ-ά-τωσαν

Імператив аориста означає дію доконаного виду: λέξον скажи

AORISTUS I

CONIUNCTIVI MEDII

Утворення форм

основа
аориста I

довгі
сполучувальні
голосні

закінчення
ГОЛОВНИХ
часів

основа презенса

суфікс -σα-

1. -(σ)-ω-

2. μαι

3. -(σ)-η

-(σ)-η-ται

1. -(σ)-ώ-

2. μεθα

3. -(σ)-η-σθε

-(σ)-ω-νται

AORISTUS I CONIUNCTIVI MEDII

Modus / Genus			Medii
Coniunctivus	sg.	1.	παιδεύ-σ-ω-μαι
		2.	παιδεύ-σ-η
		3.	παιδεύ-σ-η-ται
	pl.	1.	παιδευ-σ-ώ-μεθα
		2.	παιδεύ-σ-η-σθε
		3.	παιδεύ-σ-ω-νται

AORISTUS I

OPTATIVI MEDII

Утворення форм

основа
аориста I

+

суфікс -αι-

+

закінчення
історичних
часів

основа презенса

+

суфікс -σα-

1. -(σ)-αί-μην

2. -(σ)-αι-ο

3. -(σ)-αι-το

1. -(σ)-αί-μεθα

2. -(σ)-αι-σθε

3. -(σ)-αι-ντο

AORISTUS I OPTATIVI ACTIVI

Modus / Genus		Medii	
Optativus	sg.	1.	παιδευ-σ-αί-μην
		2.	παιδεύ-σ-αι-ο
		3.	παιδεύ-σ-αι-το
	pl.	1.	παιδευ-σ-αί-μεθα
		2.	παιδεύ-σ-αι-σθε
		3.	παιδεύ-σ-αι-ντο

AORISTUS I

IMPERATIVI MEDII

Утворення форм

ОСНОВА
аориста I

закінчення

основа презенса

суфікс -σα-

2. -σαι
3. -σ-ά-σθω

2. -σ-α-σθε
3. -σ-ά-σθων / -σ-ά-σθωσαν

AORISTUS I IMPERATIVI MEDII

Modus / Genus			Medii
Imperativus	sg.	2.	παίδευ-σαι
		3.	παιδευ-σ-ά-σθω
	pl.	2.	παιδεύ-σ-α-σθε
		3.	παιδευ-σ-ά-σθων / παιδευ-σ-ά-σθωσαν

ΠΑΙΔΕΥΩ

1 p. sg. aoristi I coniunctivi act.

1 p. sg. futuri I indicativi act.

ΠΑΙΔΕΥΣΑΝΤΩΝ

3 oc. plur. aoristi I imperativi activi

gen. plur. participii aoristi I act. m et n

ΠΑΙΔΕΥΣΑΙ – infinitivus aoristi I activi

ΠΑΙΔΕΥΣΑΙ – 2 p.sg. aoristi I optativi activi

ΠΑΙΔΕΥΣΑΙ – 2 p.sg. aoristi I imperativi medii

Verba pura

ОСНОВИ НА ГОЛОСНИЙ АБО
ДИФТОНГ

Фонетичні зміни

Verba pura (основи на голосний або дифтонг)

□ Дифтонги залишаються без змін:

- ✓ ἀγνεύω залишатися непорочним
- ✓ ἀγρεύω полювати, ловити
- ✓ ἀθλεύω броротися, змагатися
- ✓ κολούω обрубувати, обривати
- ✓ κρούω стукати
- ✓ λούω мити, купати
- ✓ θραύω ламати, розбивати
- ✓ παύω зупиняти, переривати
- ✓ ψαύω торкатися

Φονητιχні змінι

Verba pura (основи на голосний або
дифтонг)

□ Основи з кінцевим голосним:

α > η

- ✓ *ἀπαντάω зустрічати*
- ✓ *βριάω зміцнювати*
- ✓ *βροντάω гриміти*
- ✓ *ἐρωτάω запитувати*
- ✓ *μελετάω запитувати*

Φοнетичні зміни

Verba pura (основи на голосний або
дифтонг)

❖ У деяких дієслів кінцева α
подовжується не в η, а в ā:

γελάω	сміятись	γελάσομαι
δράω	робити	δράσω
θλάω	давити	θλάσω
κλάω	ламати	κλάσω
σπάω	тягнути	σπάσω
χαλάω	відпускати	χαλάσω

Φοнетичні зміни

Verba prae (основи на голосний або
дифтонг)

□ Основи з кінцевим голосним:

ε > η

- ✓ φοβέω *лякати*
- ✓ ἀδικέω *шкодити*
- ✓ ἀριθμέω *рахувати*
- ✓ λοιδορέω *сварити*
- ✓ οἰκέω *мешкати*
- ✓ φιλέω *любити*

Φονητιχні змінι

Verba pura

(основи на голосний або дифтонг)

□ Основи з кінцевим голосним:

ο > ω

- ✓ ζυγώω *підкорювати*
- ✓ πολεμώω *ворогувати*
- ✓ δηλώω *показувати*
- ✓ ζημιώω *карати*
- ✓ ἐλευθερώω *звільняти*
- ✓ στεφανώω *увінчувати*

Фонетичні зміни

Verba pura (основи на голосний або дифтонг)

❖ У деяких дієслів кінцевий голосний не продовжується (первісно – -σ-):

αἰδέομαι	<i>соромитись</i>	αἰδέσομαι
αἰνέω	<i>хвалити</i>	αἰνέσω, αἰνήσω
ἀκέομαι	<i>лікувати</i>	ἀκέσομαι
ἄλέω	<i>молоти</i>	ἄλέσω
ἀρκέω	<i>утримувати</i>	ἀρκέσω
ἐμέω	<i>вивергати</i>	ἐμέσω
ζέω	<i>кипити</i>	ζέσω
καλέω	<i>кликати</i>	καλέσω
ξέω	<i>точити</i>	ξέσω
τελέω	<i>завершувати</i>	τελέσω
τρέω	<i>тремтіти</i>	τρέσω

Фонетичні зміни

Verba pura (основи на голосний або дифтонг)

❖ У деяких дієслів з'являється -υ- (первісно - ϕ):

κάω	<i>горіти</i>	καύσω
κλάω	<i>плакати</i>	κλαύσομαι

Verba muta

ОСНОВИ НА НІМІЙ ПРИГОЛОСНИЙ

ΦοNETIЧНІ ЗМІНИ

Verba muta (основи на губний
приголосний)

❖ β, π, φ + -σ- = ψ

- ✓ ἀλείφω *натирати*
- ✓ γράφω *писати*
- ✓ τρέφω *вигодовувати*
- ✓ στρέφω *повертати*
- ✓ στύφω *стискати*

Φονητιχні змінι

Verba muta (основι на губний
приголосний)

❖ πτ + -σ- = ψ

- θάπτω *ховати*
- κόπτω *бити*
- βλάπτω *заважати*
- ἄπτω *прив'язувати*
- κύπτω *нахилятися*
- κλέπτω *красти*
- καλύπτω *накривати*
- σκώπτω *висміювати*

Фонетичні зміни

Verba muta (основи на задньоязиковий приголосний)

❖ γ, κ, χ + -σ- = ξ

- ἄρχω починати
- βρέχω змочувати
- φλέγω палити
- εἴρω закривати
- ἔλκω тягнути
- πλέκω плести

Фонетичні зміни

Verba muta (основи на передньоязиковий приголосний)

❖ **δ, τ, θ + -σ- = σ**

- **ᾄδω** *співати*
- **σπεύδω** *прискорювати*
- **ἀνύττω** *завершувати*
- **κλώθω** *прясти*
- **πείθω** *переконувати*
- **τελέθω** *бути завершеним*

Φονετιχні змінι

Verba muta (основи на передньοязиковий
приголосний)

❖ -ζ- + -σ- = σ

- ἀγνίζω *очищати*
- βαθίζω *топити*
- ἀνακουφίζω *πιδнімати*
- καυματίζω *палити*
- ἀθροίζω *збирати*
- ἀφᾶνίζω *закривати*

Φοнетичні зміни

Verba muta (основи на передньоязиковий приголосний)

❖ **ντ, νθ, νδ + -σ- = σ (із подовженням)**

- σπέ^νδω *здійснювати жертвоприношення*
σπεί^νσω
- κυλί^νδω *котити* κυλί^νσω